

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามที่เสนอไว้ในบทที่ 3 อาจอภิปรายได้ดังนี้คือ

1 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนอัตมโนทัศน์ทั้ง 10 ด้านของวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิดามารดาอยู่ร่วมกันกับบิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีอัตมโนทัศน์ด้านครอบครัวสูงกว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน ส่วนอัตมโนทัศน์ด้านอื่นไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 3) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 เป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดเหล่านี้มีอัตมโนทัศน์ด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน แต่วัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิดามารดาอยู่ร่วมกันจะมีอัตมโนทัศน์ด้านครอบครัวสูงกว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน ดังนั้นการอยู่ร่วมกันของบิดามารดาจึงมีอิทธิพลโดยตรงที่ทำให้อัตมโนทัศน์ด้านครอบครัวพัฒนาขึ้นได้ นั่นคือวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิดามารดาอยู่ร่วมกันจะสามารถพัฒนาความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและพอใจในสถานะที่ตนเองเป็นสมาชิกของครอบครัวและมีความรู้สึกที่ตนเองได้ใกล้ชิดกับครอบครัวได้มากกว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน ดังที่ ศรีหทัยา ชูสุวรรณ (2525 : 80) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาที่มีความสำคัญยิ่งต่อเด็กและเยาวชน ซึ่งเขาเหล่านั้นจะเป็นผู้ได้รับความทุกข์หรือความสุขจากบิดามารดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครอบครัวที่ไม่ปรองดองกัน เด็กจะขาดความรู้สึกว่าตนเป็นที่รักของบิดามารดาและขาดความรู้สึกปลอดภัย คำกล่าวนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสมานมิตร วิทยอภิบาลกุล (2523 : 18) ที่พบว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวแตกแยกมักจะมีความรู้สึกว่าแหว่และขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ขาดการแนะนำที่ดี และรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าต่อครอบครัว นอกจากนี้ยังกระทบกระเทือนต่อทัศนคติและการตัดสินใจของเด็กมาก เพราะฉะนั้นบิดามารดาจึงมีส่วนสร้างความรู้สึกรักใคร่และความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและครอบครัวได้ (นันทิกา แย้มสรวล 2522 : 2)

นอกจากนี้ได้มีนักวิจัย 2 ท่านคือ Dinitz และ Pfau-Vicent (1982 : 139) ยังได้เสนอไว้ว่าปัจจัยสำคัญ 2 ประการที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดด้านครอบครัวของวัยรุ่นคือ ประการแรก การเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ และประการที่สองคือ การที่บิดามารดาเป็นผู้ชี้แนะเด็กอย่างใกล้ชิด และอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ สภาพครอบครัวมีความสุขและ

บิคารามารคามมีความเข้าใจกัน เมื่อสภาพครอบครัวเป็นเช่นนี้จะทำให้วัยรุ่นที่เป็นสมาชิกของครอบครัวสามารถพัฒนาความรู้สึภกภาควมใจที่ตนเองเป็นสมาชิกผู้หนึ่งของครอบครัวขึ้นมาได้ จึงเป็นเหตุให้วัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิคารามารดาอยู่ร่วมกันมีอัตมโนทัศน์ด้านครอบครัวสูงกว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิคารามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน (นันทิกา แยมัสรวล 2522 : 90)

ส่วนอัตมโนทัศน์ด้านอื่น ๆ ของวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่บิคารามารดาอยู่ร่วมกัน และบิคารามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกันไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านร่างกาย ศิลธรรมจรรยา ส่วนตัว สังคม การวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ความเป็นเอกลักษณ์ ความพึงพอใจในตนเอง พฤติกรรมที่ตนแสดงออกและด้านรวม ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างกำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งระยะนี้กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากวัยรุ่นมิได้มีความใกล้ชิดกับบิคารามารดา กลุ่มเพื่อนก็จะมีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ด้านอื่นนอกจากด้านครอบครัวได้ ดังที่ Gouldner และ Gouldner (1963 : 52) ได้ศึกษาพบว่าบุคคลที่ได้ปฏิสัมพันธ์กับวัยรุ่นจะมีอิทธิพลที่ทำให้เขาประพฤติตัวคล้ายกับบุคคลนั้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เพราะวัยนี้เป็นช่วงของการแสวงหาและพัฒนาเอกลักษณ์ของตนเอง วัยรุ่นจึงต้องการการยอมรับจากเพื่อน ๆ ที่เขาใกล้ชิดด้วย (Erikson, 1968) และเพื่อนยังสามารถตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นในด้านต่าง ๆ ได้ (ศรีหทัยา ชูสุวรรณ 2525 : 90)

2 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนอัตมโนทัศน์ทั้ง 10 ด้านของวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ปล่อยปละละเลยและประชาธิปไตย จากตารางที่ 4 และ 5 ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า อัตมโนทัศน์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านร่างกาย ส่วนตัว ครอบครัว สังคม ความเป็นเอกลักษณ์ พฤติกรรมที่ตนแสดงออก และด้านรวม ส่วนด้านศิลปธรรมจรรยา วิพากษ์วิจารณ์ตนเอง และความพึงพอใจในตนเอง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทำการทดสอบอัตมโนทัศน์ด้านที่พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว (ตารางที่ 6-12) พบว่า วัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีอัตมโนทัศน์ด้านร่างกาย ส่วนตัว ครอบครัว สังคม ความเป็นเอกลักษณ์ พฤติกรรมที่ตนแสดงออก และด้านรวม สูงกว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและปล่อยปละละเลย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า

สภาพการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ เพราะเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ และการประเมินค่าของตนเองในด้านเหล่านี้ของวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาแตกต่างกัน ซึ่งทำให้มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้น พบว่าเป็นผู้มีอัตมโนทัศน์สูงกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นดังที่ได้เสนอมาแล้ว ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยซึ่งพ่อแม่จะอบรมเลี้ยงดูลูกโดยใช้เหตุผลปฏิบัติต่อลูกด้วยความยุติธรรม มีการยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของลูกแล้วจะทำให้ลูกได้ฝึกความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และมีความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ลูกยังรู้สึกว่าได้รับความรักความอบอุ่น ความมั่นคงปลอดภัยจากพ่อแม่เสมอ (สุนารี เศษะโชควิวัฒน์ 2527 : 2) มีความรู้สึกที่ตนเองมีความสำคัญของครอบครัว เป็นที่ไว้วางใจของตนในครอบครัวและช่วยให้เขารู้จักการยอมรับและมีความพอใจในลักษณะต่าง ๆ ทางร่างกาย ความสามารถ ตลอดจนทักษะของตนเอง ถึงแม้ว่าในช่วงวัยรุ่นนั้นพัฒนาการทางร่างกายจะเปลี่ยนแปลงไปจากวัยเด็กเป็นอย่างมากและการเปลี่ยนแปลงนั้นก็ยังไม่คงที่ หากในช่วงดังกล่าวนี้เขาไม่ได้รับการชี้แจงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อาจทำให้เกิดความวิตกกังวล คับข้องใจ ไม่พึงพอใจในรูปร่างของตนเองและอาจเกิดการไม่ยอมรับตนเองขึ้นได้ (Garrison, 1965 : 15)

นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ยังทำให้เด็กรู้จักการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างสุภาพ รู้จักการวางตัวอย่างเหมาะสมเป็นกันเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองในการที่จะได้พบปะพูดคุยกับผู้อื่น รู้จักให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง มีความพอใจในการกระทำของตนเอง มีความสามารถดูแลและช่วยเหลือตนเองได้ทุกเมื่อ มีความพยายามที่จะเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น และเป็นผู้ที่รู้ว่าตนเองเป็นคนอย่างไรมีนิสัยอย่างไร สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้เพราะมีพื้นฐานของครอบครัวที่มีความรักและการมีเหตุผลของพ่อแม่ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ที่ปฏิบัติตัวเป็นไปตามความคาดหวังของพ่อแม่ เด็กจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์และต่อมาเด็กจะพัฒนาความเข้าใจในคุณลักษณะของตนว่าตนเองนั้นแตกต่างจากผู้อื่น คือมีลักษณะเฉพาะตัวเกิดขึ้น (Kando 1977 : 178)

แต่อย่างไรก็ตามแม้ผลการวิจัยจะพบว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีอัตมโนทัศน์ด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนั้นสูงกว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่ได้รับการ

อบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและปล่อยปละละเลยนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรับรู้ด้านการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่างอาจผิดพลาดจากความเป็นจริงได้ หรืออาจบ่งชี้สภาพที่แท้จริงของตนเอง นั่นคือในขณะที่ทำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูนั้น กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าคุณเองนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ทั้งที่สภาพความเป็นจริงแล้วอาจได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและปล่อยปละละเลย เพราะเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีความมั่งคั่ง มีรายได้ต่ำ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอยู่ในครอบครัวที่มีสมาชิกมาก (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก) และอีกประการหนึ่งคือ จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลยมาก โดยกลุ่มปล่อยปละละเลยมีจำนวน 14 คน ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบมีคะแนนอัตมโนทัศน์แตกต่างกันมาก

3 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนอัตมโนทัศน์ทั้ง 10 ด้าน ของวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดครั้งแรกที่อยู่ในสถานฝึกและอบรมเวลา 1 ถึง 6 เดือน เวลา 6 เดือนถึง 1 ปี และเวลากว่า 1 ปีขึ้นไป จากตารางที่ 13-14 ผลการวิเคราะห์พบว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดครั้งแรกที่อยู่ในสถานฝึกและอบรมเวลา 1 ถึง 6 เดือน เวลา 6 เดือนถึง 1 ปี และเวลากว่า 1 ปีขึ้นไป มีอัตมโนทัศน์ทั้ง 10 ด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะอัตมโนทัศน์พัฒนาตั้งแต่วัยเด็กโดยผ่านการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และการได้รับประสบการณ์จากบุคคลอื่น ๆ นอกจากครอบครัว (Adler, quoted in Hall and Lindzey, 1969 : 118) อัตมโนทัศน์จึงค่อย ๆ มีความคงที่ขึ้นเรื่อย ๆ จนยากแก่การเปลี่ยนแปลง แต่ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าเมื่อคนเรามีอัตมโนทัศน์เช่นไรแล้วจะต้องเป็นเช่นนั้นตายตัวตลอดไป อัตมโนทัศน์จะสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับแต่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาด้วย นั่นคือระยะเวลาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ (Punthip Bekanan, 1974 : 62-63) และการศึกษาครั้งนี้พบว่าวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดที่อยู่ในสถานฝึกและอบรมระยะเวลา 1 ถึง 6 เดือน เวลากว่า 6 เดือนถึง 1 ปี และเวลากว่า 1 ปีขึ้นไป พบว่าวัยรุ่นกลุ่มนี้มีอัตมโนทัศน์ไม่แตกต่างกัน ฉะนั้นการอยู่ในสถานฝึกและอบรมจึงไม่มีผลหรืออาจเป็นเพราะวัยรุ่นกลุ่มนี้มีอัตมโนทัศน์ต่ำอยู่แล้วจึงไม่เปลี่ยนแปลง

แต่อย่างไรก็ตาม Wheeler (1964 quoted in Lillyquist 1980 : 135) ได้ศึกษาอัตมโนทัศน์ของผู้ถูกตัดสินให้อยู่ในสถานฝึกและอบรม โดยตั้งสมมติฐานว่าเมื่อบุคคลถูกจับเข้ามาอยู่ในสถานฝึกและอบรมนั้น บุคคลเหล่านั้นจะมีอัตมโนทัศน์ต่ำลง แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้นในช่วงที่คุมขัง แต่อัตมโนทัศน์จะลดลงเมื่อถูกปล่อยออกมา ต่อมา Bennett (1974 quoted in Lillyquist 1980 : 135) ได้ศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานที่กล่าวมา ซึ่งเขาพบว่าเมื่อบุคคลถูกจับเข้ามาอยู่ในสถานฝึกและอบรมนั้นอัตมโนทัศน์จะเริ่มลดต่ำลง แต่จะเพิ่มสูงหลังจากเวลาผ่านไปแล้ว 6 เดือน 1 ปี และ 2 ปี จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยของ Bennett ที่กล่าวไว้ นั้นแสดงว่าอัตมโนทัศน์ของผู้ถูกตัดสินให้อยู่สถานฝึกและอบรมสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่ออยู่นานขึ้น คือตั้งแต่ช่วงระยะ 6 เดือน ถึง 2 ปี แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ Lively และคณะ (1962 quoted in Dinitz and Pfau - Vicent 1982 : 140) ที่พบว่าอัตมโนทัศน์นั้นมีความคงที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12-16 ปี ซึ่งเขาได้อภิปรายผลการวิจัยนี้ว่า นั้นเป็นเพราะอัตมโนทัศน์นั้นก่อรูปร่างขึ้นมาตั้งแต่ช่วงก่อนเข้าสู่วัยรุ่น (preadolescence) และเริ่มมีความคงที่ขึ้นเมื่ออายุได้ 12 ปี แต่ทั้งนี้อัตมโนทัศน์ไม่ได้รับอิทธิพลมาจากเฉพาะวัฒนธรรมย่อยของผู้กระทำผิด (a delinquent subculture) ในสถานฝึกและอบรมเท่านั้น แต่อัตมโนทัศน์ยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ จึงทำให้อัตมโนทัศน์เปลี่ยนแปลงยาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจณี แก้วทอง (2522) ซึ่งทำการศึกษากาไรใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อเปลี่ยนมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช พบว่าระยะเวลาที่วัยรุ่นอยู่ในสถานสงเคราะห์ ไม่มีผลทำให้อัตมโนทัศน์เปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้พบว่า อัตมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานฝึกและอบรม ระยะเวลา 1 เดือนถึง 6 เดือน เวลามากกว่า 6 เดือนถึง 1 ปี และเวลามากกว่า 1 ปีขึ้นไปนั้นไม่พบความแตกต่างกันถึงเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าอัตมโนทัศน์นั้นเปลี่ยนแปลงได้ไม่มากนัก เพราะอัตมโนทัศน์นั้นพัฒนามาโดยใช้เวลายาวนาน แต่ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อาจอยู่ในช่วงสั้นเกินไป และอีกประการหนึ่งก็คือกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้เป็นวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดครั้งแรก ซึ่งการที่ได้เข้าไปอยู่ในสถานฝึกและอบรมเป็นครั้งแรกนี้ กลุ่มตัวอย่างเองอาจมีความคล้ายคลึงกับวัยรุ่นทั่วไปอยู่แล้ว ฉะนั้นเมื่อนำคะแนนอัตมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานฝึกและอบรมทั้ง 3 ช่วงเวลา มาศึกษาเปรียบเทียบจึงไม่พบข้อแตกต่าง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นกลุ่มนี้ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด